

a legújabb nemzedékben (Ady, Babits, Kosztolányi, Vargha Gyula, Tóth Árpád stb.). Goethe nagyságának nemzeti alapvonása ennyiben hathatós választóvíznek bizonyult, hogy általa a magyar líra (és kritika) egyes, még nem tisztán látott képviselőinek igazi, sokszor legrejtettebb vonásait megpillanthassuk és portréjaikat megfelelően kikerekíthessük. (Jól és találó élességgel deríti meg ez a kombinált fényező — többek között — az Ember tragédiája keletkezésének titkát: 10. l.; stb.) Ez azonban nemcsak hogy igazolja ennek az alapvető szempontnak a jogosultságát, hanem egyenesen nélkülözhetlenné teszi különösen legújabb irodalmunk jelenségeinek értékelésénél is: helyet kér számára a hivatalos irodalomtörténetben. A kis dolgozatnak, tudjuk, nem lehetett más célja, minthogy iránytűt adjon a kezünkbe s épp ebben van a nagy jelentősége. Nem kifogás tehát, csupán a felületes betekintő számára — Trostler szándékait is kétségkívül fedő — figyelmeztetés, hogy pl. az Ady Goethe-közelsége távolról sem merül ki természetesen a «Valamikor lyányom voltál» című versének találkozásában Goethe «An Ch. von Stein» című hódolatával. Ady egész gesztiójának és számos megnyilatkozásának tanúsága szerint, sőt ugyanannyi nyilatkozatának ellenére: ez a tragikus sorsú magyar költő — csakúgy, mint a «Goethe-ócsárló» Petőfi — alapjában sokkal humánusabb és jóval apolitikusabb zseni volt, mint ahogy ezt ő maga is, egy erősen politikai koráramlatban magával is, másokkal is, elhitetni akarta. Tanulságos lehetne éppen

ezért — és éppen szerzőnknek, aki már járt ennek a problémának környékén («Goethes Herz ein Kieselstein», 1928) — alkalmilag egyszer a harmadik lehetőségbe, azaz a látszólagos (helyesebben a csak-részleges) nemtalálkozás problémájába is (Petőfi, Ady) lélektani gyökeréig bepillantani.

Marót Károly.

Kovács Ferenc: Felhők. (Elbeszélések.) Budapest, 1932. *Kovács* Ferenc novellái különböző értékűek. Van közöttük néhány, mely az adoma egyszerűbb keretei közt mozog. A fiatal szerző átélt vagy elképzelt történeteket vázol bennük közvetlen, tiszta, kissé virágos nyelven. A nyers anyagot közli, minden átköltés nélkül, itt-ott reflexiókkal tarkítva, a recitálás kényelmes, néhol bő, másutt szűkszavú modorában. Ahogy egy élményt mond el az ember, azzal az ígérettel, hogy még novellát is alakít belőle. De inkább csak a formálásra váró anyagot látjuk. Azonban van Kovács Ferencnek egy-két olyan írása is, mely már művészebb hangot árul el. Ez már a fejlődésre képes, biztatást érdemlő novellista hangja. Szerencsésebb pillanataiban eredeti fordulataival túljár az olvasó eszén s kedvére való befejezéssel lepi meg. Ilyenkor a hétköznapi téma is melegebb színt kap, pár vonásból formásabb mese kerekedik. Ha Kovács Ferenc közönsége egyelőre inkább csak azokból telik ki, akik a «kedves» jelzővel szokták jellemezni az ilyen novellákat, könyve elég jó életmegfigyelőre vall, aki, biztosabb vonalvezetéssel, hálásabb mezőkben is szántani fog még.

Szatmári.